

Datum 2022-06-01
Diarienummer 0349/22

Justitiedepartementet
ju.remisssvar@regeringskansliet.se
juL4@regeringskansliet.se

Diarienummer Ju2022/00440

Göteborgs Stads yttrande över Justitiedepartementets remiss – Viktigt meddelande till allmänheten en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Göteborgs Stad ställer sig i huvudsak positiv till promemorian Ds 2022:1 och delar uppfattningen att nuvarande ordning är otydlig. För att uppnå syftet med en tydligare och lagstadgad reglering anser dock Göteborgs Stad att flera centrala aspekter ytterligare behöver klargöras.

Promemorian föreslår att endast myndigheter får rätt att aktivera ett VMA. Det behövs förtydligas vad som avses med en ”myndighet” där promemorian pekar ut bland annat kommuner. Distinktionen mellan tex kommun och den kommunala räddningstjänsten klaras inte ut. Göteborgs Stad ser att det även finns bolag som har utpekade roller, såsom exempelvis hamnmyndighet som Göteborgs hamn AB uppbär som roll för stadens räkning. Denna ansvarsuppdelning förhåller sig inte promemorian till vilket förvårar tolkningen av vem som i kommunen skulle kunna aktivera ett VMA utifrån fredstida krissituationer eller vid höjd beredskap.

Göteborgs Stad har inhämtat yttrande från Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) som gör bedömningen att det bör utredas närmare om det är möjligt att ge behörighet till de enstaka verksamheter, farlig verksamhet, där olycksförloppet är mycket snabbt och kan medföra stora livshotande skador. RSG påpekar i sitt yttrande till Göteborgs Stad att de anser att det bör utredas närmare om den eventuella tidsvinsten är försumbar, vilket anges i promemorian, eller om de föreslagna förändringarna kan medföra fördröjningar som inte kan bortses ifrån. En synpunkt som Göteborgs Stad delar.

Göteborgs Stad kan konstatera att utredningen brister i att precisera ansvarsfrågan. Det behövs en tydlig beskrivning där aktörers ansvar i olika skeden definieras så att ansvar kan tas. Ordningen idag är huvudsakligen att ett VMA aktiveras utifrån Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och räddningstjänstledare vid kommunal räddningsinsats. Kommunen har rätt att begära VMA vid en extraordinär händelse utifrån Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Andra delar i systemet är det nationella alarmeringsavtalet och den roll som SOS-alarm har och ges av sin ägare. Göteborgs Stad ser att det behövs en processbeskrivning där aktörers ansvar i olika skeden definieras och tydliggörs.

Göteborgs Stad vill även påpeka att eventuellt nya uppgifter för kommunerna behöver klargöras från nationell nivå. Det behövs ytterligare utredning gällande hur kommunerna ska ersättas för nya uppgifter som kräver finansiering exempelvis ett utökat utomhusvarningssystem med fler ljudssändare som ska hållas i drift, underhållas och testas.

Den bild som framkommit under dialogen med SKR som samlat till en remisskonferens där frågeställningarna belysts delas av Göteborgs Stad fullt ut. Nedan följer synpunkter utöver ovan nämnda på ett urval av promemorians förslag i de kapitel som berör kommunens ansvar.

7.3 Grunderna för begäran om sändning av viktiga meddelanden till allmänheten bör regleras i egen författning.

Nuvarande ordning med överenskommelser är otydlig. Systemet uppbyggnad bör inte lämnas till avtalsparter att förhandla om utan regleras i författning. Det är lämpligt att tekniska lösningar fortsättningsvis kommer avtalsregleras.

8.5 I vilka situationer ska lagstiftningen kunna tillämpas?

Det är mycket angeläget att MSB tar fram erforderligt stöd för stärkt kunskap och förståelse när VMA bör sändas och vilka kanaler som bör nyttjas.

8.6 Vilka förutsättningar ska vara uppfyllda för ett VMA?

Det är positivt att det tydliggörs att sändning av VMA ska ske när det bedöms vara det mest effektiva och ändamålsenliga sättet att varna och informera befolkningen. VMA används i ett initialt skede för att uppmärksamma befolkningen att ta del av information. Händelseutveckling eller en situation som förändras bör primärt kommuniceras genom andra kanaler än VMA.

8.10 VMA om att faran är över.

Texten i förslagets 4 § är ”En myndighet kan begära att ett viktigt meddelande till allmänheten om att faran är över ska sändas när den händelse som gett upphov till ett tidigare meddelande är över och fara inte längre föreligger.” Ordalydelsen föreslås istället vara ”En myndighet bör /.../” eftersom det behöver tydliggöras vem som har ansvar för att återkalla ett VMA.

9. Kärntekniska anläggningar

Göteborgs Stad instämmer med SKR och promemorian om att tidsaspekten gör sig särskilt gällande vid olycka. Promemorian ser en risk för att ett ”delat ansvar” riskerar skapa oklara ansvarsförhållanden om vem som ska begära sändning av VMA vid en kärnteknisk olycka eller risk för en förestående sådan. Stadsledningskontoret vill lyfta att risken för ovan nämnda situation bör vägas mot en fördröjning i sändning av VMA.

Som ytterligare motiv anförs att radio och tv företagen endast är skyldiga att sända VMA på begäran av myndighet och alltså inte kärnteknisk anläggning. Promemorian har inte i uppdrag att föreslå ändringar i nuvarande sändningstillstånd. Det kan anses vara en brist att promemorian lutar sig mot en byråkratisk process vid beslut om detta med tanke på frågans tidskritiska aspekt.

8.3 MSB:s ansvar för samordning och utveckling av VMA systemet.

Göteborgs Stad vill i detta sammanhang understryka vikten av att eventuellt nya uppgifter för kommunerna behöver klargöras från nationell nivå.

SKR har samlat till en remisskonferens där frågeställningarna belysts. Nedan följer synpunkter på ett urval av promemorians förslag i de kapitel som berör kommunens ansvar, vilka framfördes i analys vid konferensen. Göteborgs Stad delar dessa synpunkter fullt ut.

Avslutningsvis ser Göteborgs Stad en stärkt nationell reglering för civilt försvar och beredskap. Det kan därför finnas anledning att se över avtal och överenskommelser för VMA-systemet men även det nationella alarmeringsavtalet och den roll som SOS-alarm har och ges av sin ägare. Detta särskilt med anledning av att systemet nu föreslås bli lagreglerat vilket i sig kan innebära tillsyn och sanktioner.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Daniel Bernmar (V) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan med det tillägg som framgår av yrkande från SD den 30 maj 2022 (bilaga A).

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade därefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från SD.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Göteborg den 1 juni 2022
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yrkande – Remiss från Justitiedepartementet - Viktigt meddelande till allmänheten - en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen:

- 1) Göteborgs stads svar kompletteras med förtydligande och råd angående robusthet av VMA samt utformning av flyglarm.

Yrkandet

Det är extremt allvarligt att hotbilden mot Sverige har ökat den sista tiden. Förvaret och civilförsvaret måste förstärkas. Vi behöver system som är okänsliga för störningar och de ska kunna aktiveras manuellt då IT-systemen är utslagna. SD anser därför att stadens svar ska kompletteras med nedanstående text

Robusthet

VMA via marksända nät som ger signaler till mobiltelefoner är känsliga för störningar. Sverige måste bygga ett system som kan hanteras manuellt ifall mobilnäten slagits ut.

Flyglarm

Försvaret, som har till uppgift att bekämpa mål via luftvärn, bör lämpligen också ha kontroll och ansvar för flyglarm. Dessa ska kunna aktiveras lokalt då försvaret identifierat olika typer av fiendlig verksamhet såsom missiler, bomb- och jaktflygplan.